Mr. Jens Vrebos & Mr. Kristoff Soete

“*Handvatten voor een rangregeling in de CSR aan de hand van de faillissementsrangregeling*”

Terminologie

Wat hygiëne graag!

Principes zijn verspreid over het Gerechtelijk Wetboek en het Wetboek Economisch Recht

- Sensu strictu -> Ger. W.: rangregeling verwijst zowel naar "*een procedure*", als naar "*een verdeling*" bij de tegeldemaking van een onroerend goed;
- Sensu strictu -> Ger. W. Voor de tegeldemaking en verdeling van roerende goederen of gelden onder beslag "*evenredige verdeling*";

Veelheid aan categorieën

- “Gerechtelijke” rangregeling (Art. 1646 Ger. W. eerste lid)
- “Minnelijke” rangregeling (Art. 1646 Ger.W. laatste lid)
- “Volledige” of “gewone” rangregeling (Art.1639 Ger.W.,lid 2)
- “Verkorte” rangregeling of kleine rangregeling (Art. 1639 Ger.W.,lid 2)
- “Semi-verkorte” rangregeling (Art. 1639/1 Ger. W. tussen onverdeelde mede-eigenaars)

Gebruik van de term “rangregeling” in insolventie-taalgebruik

Vb. in een faillissementscontext: aanvaard taalgebruik dat de curator een rangregeling opmaakt (tenzij gebrek aan actief), ook al is er geen O.G.

- Sensu latu -> rechtsleer (M. Storme): geheel van situaties die de volgorde bepaalt waarin schuldeisers bij samenloop uit de daarmee samenhangende vereffening recht op betaling hebben;
- *In deze uiteenzetting wordt “rangregeling” gebruikt in deze ruimere betekenis van de volgorde, waarin de schuldeisers aan bod komen bij samenloop voor de verdeling van gelden, ongeacht de oorsprong van de gelden (onroerend goed of anderzijds) (tenzij er een specifieke vorm wordt belicht);*

“Verdeling van gelden n.a.v. verkoop van een onroerend goed tijdens de CSR”

Art. 1639 Ger.W.

"…. De rangregeling geopend na verkoop van het onroerend goed toebehorend aan een schuldenaar toegelaten tot de collectieve schuldenregeling, een gefailleerde, een …, beperkt zich, *behoudens andersluidende modaliteiten*, tot de betaling van de ingeschreven hypothecaire schuldeisers, de bijzonder bevoorrechte schuldeisers en desgevallend de in het Pandregister geregistreerde schuldeisers.
….
Na betaling van voornoemde schuldeisers stort de instrumenterende ministerieel ambtenaar, desgevallend het saldo van de verkoopprijs en de toebehoren aan de gerechtsmandataris …"

Situatie van de “verkorte” rangregeling uit art. 1639 Ger.W.

- “Verkort” in de zin dat enkel welbepaalde categorieën SE’s betrokken worden Opgelet ! **Die SE’s moeten tijdig aangifte hebben verricht !**
- MAAR “*behoudens andere modaliteiten*”
- de “*instrumenterende ministerieel ambtenaar” uit art.1639 Ger.W.*
- -> bij CSR = de notaris
- “*aan de gerechtsmandataris*” uit art. 1639 Ger.W.
- -> bij CSR = aan de schuldbemiddelaar

“Behoudens andere modaliteiten”

-> geen nadere uitleg in de Memorie van Toelichting

-> zou er op wijzen dat de schuldbemiddelingsrechter krachtens deze zinsnede, zijn machtigingsbeslissing kan moduleren (Masschelein, Werbrouck en Huys, “Handboek Collectieve Schuldenregeling”, Die Keure, 2025,p.246)

-> vb. opleggen om een wettelijk gezien normaliter niet bij de verkorte rangregeling betrokken schuldeiser, alsnog te betrekken;

- Na (gebeurlijke) ontvangst van de gelden op de rubriekrekening vanwege de notaris, ligt het initiatief bij de schuldbemiddelaar om verder te handelen.

  -> als er reeds een gehomologeerde MAR bestaat dan zal het lot van die ontvangen gelden (hopelijk) daarin geregeld zijn op basis van gelijkheid der SE's;

  -> als er nog geen MAR is opgesteld, zal de schuldbemiddelaar bij de opstelling vd MAR rekening houden met het surplus dat op de rubriekrekening staat door de verkoopsopbrengst (vb. een aanvangsdividend);

Tot op dit punt van de presentatie weliswaar over rangregeling gesproken maar (nog) niet over een rangregeling opgesteld DOOR de schuldbemiddelaar

- In welke gevallen moet de schuldbemiddelaar ZELF een "*rangregeling*" of - juridisch juister - een "*evenredige verdeling die rekening houdt met de wettige of overeengekomen redenen van voorrang*" opstellen?

Wordt dat opgelegd door de tekst van de wet?

Art. 1675/15,§2/1 Ger. W.:

*"Ingeval van herroeping overeenkomstig §1, of in het geval dat de collectieve schuldenregeling wordt beëindigd overeenkomstig §1/1, **beslist de rechter** gelijktijdig over de verdeling en de bestemming van de bedragen, die beschikbaar zijn op de bemiddelingsrekening."*

De wettekst stipuleert m.a.w. NIET dat de SB bij herroeping of vrijwillig einde "uit kracht van de wet een rangregeling moet opstellen".

M.a.w. de wetgever heeft zich NIET gemoeid met de wijze van verdeling.

Hoe oordelen de arbeidsrechtbanken over de hen opgelegde plicht tot "de verdeling en de bestemming van de gelden"?

Antwoord: zéér uiteenlopend en zelfs verschillend naargelang het een herroeping of een vrijwillig einde betreft (ondanks zelfde wettelijke basis)

Bij herroeping komen in de rechtspraak voor

1) overmaken aan een GDW m.o.o. evenredige verdeling;

2) overmaken aan de Deposito & Consignatiekas met initiatief aan de meest gerede partij;

3) opmaak van een evenredige verdeling door de schuldbemiddelaar rekening houdende met wettige en conventionele redenen van voorrang;

Hoe oordelen de arbeidsrechtbanken over de hen opgelegde plicht tot "de verdeling en de bestemming van de gelden"? (Bis)

Bij vrijwillig einde komen in de rechtspraak voor

1) overmaken aan een GDW m.o.o. evenredige verdeling;

2) overmaken aan de Deposito & Consignatiekas met initiatief aan de meest gerede partij;

3) overmaken aan de schuldenaar/schuldbemiddelde;

4) opmaak van een evenredige verdeling door de schuldbemiddelaar rekening houdende met wettige en conventionele redenen van voorrang;

En wat met de andere beëindigingswijzen?

Ook daar is het variatie troef in de rechtspraak:

Bij overlijden

1) naar analogie met hetgeen men beslist bij herroeping;

2) naar de D&C-kas op een op de nalatenschap geopende rekening;

3) naar de notaris belast met de aangifte van nalatenschap (maar vaak verwerping en geen initiatiefnemers een notaris in te schakelen);

4) opmaak van een evenredige verdeling door de schuldbemiddelaar rekening houdende met wettige en conventionele redenen van voorrang;

En wat met de andere beëindigingswijzen? Bis

Bij verwerping van de aanzuiveringsregeling (Art. 1675/7,§1,§2 en §3)

- > Verwerping is techniek die voornamelijk in Wallonië geldt als alternatief voor de herroeping ten einde de termijn van 5 jaar moratorium bij herroeping te vermijden;

-> zelfde waaier van uiteenlopende beslissingen;

- Antwoord op de vraag:

  Wanneer moet de SB een “rangregeling” of – juridisch juister - “evenredige verdeling” met inachtneming van de wettelijke en conventionele redenen van voorrang opstellen?

  -> Wanneer de Arbeidsrechtbank het hem of haar oplegt…

  LOGISCH, WANT de schuldbemiddelaar dient als gerechtelijk mandataris de instructies van de rechtbank uit te voeren, inclusief de opdracht tot verdeling van de tegoeden indien hem of haar opgedragen (Masschelein, Werbrouck en Huys, “Handboek Collectieve Schuldenregeling”, Die Keure, 2025,p.312);

Met welke principes moet de SB bij een door de rechtbank opgelegde "rangregeling" of – juridisch juister - "evenredige verdeling" rekening houden?

GwH 16 januari 2020, JLMB 2020,340, noot F. GEORGES;
&
Cass,14 september 2020, Soc. Kron., 2021,267;

Unisoon

1) rekening houden met de schuldeisers wiens schuldvordering is ontstaan NA de beschikking toelaatbaarheid (boedelschuldeisers);
2) rekening houden met de schuldeisers die WEL aangifte hebben gedaan in de collectieve schuldenregeling (schuldeisers in de massa)
3) rekening houden met de schuldeisers die GEEN aangifte hebben gedaan (overige schuldeisers);

M.a.w. alle onderscheiden uit de CSR verdwijnen en ALLE schuldeisers moeten worden betrokken.

Dat is – zacht uitgedrukt - geen cadeau….

-> de beslagberichten moeten opnieuw geraadpleegd worden m.o.o. op actieve opsporing van ALLE schuldeisers;

-> het opstellen is vaak complex, dus geen sinecure en brengt potentieel aansprakelijkheid t.o.v. de schuldeisers met zich mee;

-> er staat geen enkele vergoeding tegenover voor de schuldbemiddelaar;

Maar goed, stel men zit als SB in de perfecte storm

De arbeidsrechtbank heeft geoordeeld dat en evenredige verdeling/rangregeling zich opdringt en het vonnis krijgt kracht van gewijsde.

Hoe begint men eraan?

Eerste Stap: bepaling van “de omvang” van de te verdelen som

1) peildatum bepalen voor de stand van de rubriekrekening. Dit is de datum van afsluiting = datum v.h. afsluitingsvonnis) [NIET de beschikking toelaatbaarheid + 7 jaar nemen];
2) nazicht van de binnengekomen bedragen in de periode van 30 dagen die daar aan voorafgaan;
3) doorstorten als leefgeld van de “beschermde” bedragen ex. 1411bis Ger. W. e.v. die in de 30 dagen VOOR de afsluiting zijn binnengekomen;
4) doorstorten van inkomsten binnengekomen NA afsluitingsdatum;
5) afname van de bevoorrechte staat van kosten en erelonen toegekend door de Arbeidsrechtbank indien mogelijk;
6) overblijvende restsaldo = omvang van de te verdelen gelden;

Tussentijdse opmerkingen m.b.t. de Eerste Stap:

-> in geval van concurrentie hebben de beschermde bedragen ex. 1411 Ger. W. e.v. voorrang op de ereloonstaat van de schuldbemiddelaar (die zich desnoods kan/zal wenden tot de FOD Economie)

Vraag? Mag de retributie in deze fase na uitspraak einde nog van de rubriekrekening worden afgenomen?

- Tweede stap:

  “Opmaak van de evenredige verdeling”

  Vraag? *Rest er na stap 1 nog saldo op de rubriekrrekening dat in aanmerking komt voor verdeling?*

  Zoneen-> rangregeling stopt

  Zoja -> opmaak van een evenredige verdeling/rangregeling

Werkwijze opmaak evenredige verdeling (Mr. Jens Vrebos)

Rangregeling

- Zakelijke zekerheden
  - pand op roerende goederen
  - hypotheek
  - bijzonder voorrecht
  - algemeen voorrecht
  - rangconflicten
- Toepassing in de praktijk

Pand op roerende goederen

- Recht om bij voorrang te worden betaald met opbrengst van verpand goed (art. 1 Pandwet)
- Registerpand
  - consensuele overeenkomst
  - registratie als voorwaarde voor tegenwerpelijkheid
  - rang: datum registratie
- Vuistpand
  - consensuele overeenkomst
  - buitenbezitstelling als voorwaarde voor tegenwerpelijkheid
  - rang: datum buitenbezitstelling

Hypotheek

- Recht om bij voorrang te worden betaald
- Wettelijke, bedongen of testamentaire hypotheek op onroerende goederen
- Volgrecht (art. 41, lid 3 Hyp.W.)
- Neemt rang in de dag van inschrijving in de registers van de hypothecaire openbaarmaking (art. 81 Hyp.W.)

Bijzonder voorrecht

- Bijzonder voorrecht op <u>roerende goederen</u> (art. 20 Hyp.W.)
  - **1°**: (i) schuldvordering verhuurder onroerend goed

    → huis: plafond = 2 vervallen jaren, lopend jaar en daaropvolgend jaar □ → uitz.

    indien vaste datum: alle nog te vervallen

    (ii) herstellingen ten laste van huurder

    (iii) alles wat uitvoering huur betreft
    - <u>onderpand</u>: goederen die verhuurd goed stofferen

- **4°**: kosten gemaakt tot behoud van de zaak
  - onderpand: roerende zaak waarvoor kosten gemaakt
    (incl. bedrijfsuitrustingsmaterieel onroerend door incorporatie in landbouw-, nijverheids-, handels- of ambachtsondernemingen tot 5 jaar na levering)
- **5°**: onbetaalde prijs voor de verkoper roerend goed
  - onderpand: verkocht roerend goed in bezit van schuldenaar
    (incl. bedrijfsuitrustingsmaterieel onroerend door incorporatie in landbouw-, nijverheids-, handels- of ambachtsondernemingen tot 5 jaar na levering)

- Bijzonder voorrecht op onroerende goederen (art. 27 e.v. Hyp.W.)
  - **1°**: onbetaalde prijs voor de verkoper van een onroerend goed
    - onderpand: onroerend goed
- Publiciteitsvereiste: inschrijving in de registers van de hypothecaire openbaarmaking (art. 29 Hyp.W.)

Algemeen voorrecht + kosten van mandataris

- Algemeen voorrecht <u>op roerende en onroerende goederen</u>
  - art. 17 Hyp.W.: supervoorrecht van de gerechtskosten (art. 21 Hyp.W.)
- Algemeen voorrecht <u>op roerende goederen</u>
  - art. 19, lid 1 Hyp.W.
    - **1°**: gerechtskosten; **3°*ter*:** (bruto-)loonvordering - plafond € 7500,00 (tenzij verbrekingsvergoeding); uitbetaling FSO gesubrogeerd in vordering werknemer; **4°**: netto-vakantiegeld verlopen en lopend dienstjaar; **4°*ter***: RSZ, FSO
    - onderpand: alle roerende goederen + subsidiair saldo onroerende goederen

- Andere wetten:
  - **art. 27-28 Invorderingswetboek**: belastingen, voorheffingen, taksen en rechten, bijbehoren, verhogingen, administratieve en fiscale geldboeten én bijbehoren (i.t.t. art. 422 WIB en 86 BTW);
    - onmiddellijk na het voorrecht ex art. 19, lid 1, 5° Hyp.W.
      - uitz.: BV, btw, roerende voorheffing incl. bijbehoren, verhogingen, geldboeten én bijbehoren daarvan: dezelfde rang als het voorrecht ex art. 19, lid 1, 4°*ter* Hyp.W.
    - onderpand: alle roerende goederen m.u.v. schepen en vaartuigen + subsidiair saldo onroerende goederen
  - **art. 3.10.5.2.2 VCF**: belasting Vlaams Gewest cf. verkeersbelasting, OVH, kilometerheffing, erfbelasting, schenkbelasting…
    - onmiddellijk na het voorrecht ex art. 19, lid 1, 5° Hyp.W.

Rangconflicten

- Gerechtskosten > alle schuldvorderingen ten behoeve waarvan ze zijn gemaakt (art. 21 Hyp.W.)
  - supervoorrecht
- Bijzondere voorrechten > overige algemene voorrechten (art. 26 Hyp.W.)
- Kosten tot behoud van de zaak > vroegere algemene en bijzondere voorrechten (art. 22 Hyp.W.)
- Onbetaalde verhuurder onroerend goed > onbetaalde verkoper, tenzij verkoper ten tijde van plaatsing goederen in het verhuurd goed verhuurder heeft gewaarschuwd dat goederen onbetaald waren (art. 23, lid 2 Hyp.W.)